

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . . . 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszörői hirdetésnél olcsóbb.

Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak ei.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A hadsereg.

II.

pragmatika szankció keletkezésekor osztrák császári hadsereg nem volt, de létezett magyar királyi had, mely nem sokkal később megmentette az osztrák császárok trónját is. Midőn 1804-ben az osztrák császárság proklamáltatott, jött létre a magyar hadseregen kívül egy másik, az osztrák. 1849. után lépett aztán működésbe a reakcionárius osztrák katonai elem. Hogy mily szerepet játszott, az tudva van. 1867-ben élelt fel papiroson is újra a magyar hadsereg, mint a közös sereg kiegészítő része, — a törvény szavai szerint

Ugy látszik nagyon el volt foglalva Magyarország specialisabb belügyeivel, mert nem vette észre, hogy a magyar hadsereg eszméjét már csak a papiros tűrte meg, s a katonai kormány minden tényével azon látszott lenni, hogy azt velünk feledtesse, esetleges határait gyengítse.

Ma már annyira vagyunk, hogy seregünk egy tábornokának katonai szempontból sem indokolható tényével szemben, igen sokan voltak, akik a kérvényező, a népgyűlésező Magyarországot nem tartották, e működésében, saját magamagát kisebbitőnek.

Ez által úgy tűnt fel a dolog, mintha Magyarország a saját s tőle függő intézményét oly hatalomnak tartaná, amely ellen demonstrálni kell, amelynek túlkapásaival szemben nem tenni, hanem jajgatni van szükség. És ez nagy hiba. A világ előtt Magyarországnak az igazság teljes öntudatában s a hatalom birtokában levő faktor helyett, a saját hadseregével civődöt kell játszani. Hogy civődjék az ur szolgálójával, hacsak méltóságát sérteni nem akarja? Hogy jöjjön Király s haza konfliktusba, tőle függő seregével. Tessek felelősségre vonni egyenesen azokat, kik Magyarországnak beszámolni tartoznak tetteikért.

Szemébe kell nézni a kérdésnek. Megtagadni alkotmányos uton a bizalmat attól, aki Ő Felségét nem kellőleg informálja. Az országos kormánypártnak a népgyűlésezéstől s bármilyen módoni tüntetéstől való tartózkodásának helyessége s oka itt rejlik. A rendes mederbe terelése az ügynek, ez a tényekkel szemben a sikernek is egyik feltétele.

Korona, nemzet s hadsereg tűnjék fel vitázónak? Hisz ezt el sem szabad képzelni, mikor egy a korona, mint a nemzet jogai, a hadsereget illetőleg, szabatosan körül vannak írva. Korona s nemzet, mely közt egyetértés uralkodik, nem vitázhat mint ilyen hadserege fölött. Hanem minden tényért, mely ide vág, felelős a kormány. Itt kell keresni, amit akarunk.

A magyar miniszterelnök bizonyára teljesen tudatában van annak, hogy reá nehezedik alkotmányossági okokból a súly s felelősség, melyért mindenestre síkra fog szállni.

Azt a tényt, hogy magyar hadsereg létezik törvény szerint, meg kell a nemzetnek teljesen értenie s a konzekvenciákat belőle levonni.

De nézzük csak, hogy áll a dolog. Az osztrák katonai párt a rideg centralizáció álláspontjára helyezkedik s nem ismer semmitől elvet vagy érdeket, amit érvényesíteni kell csak az „allerhöchster Dienst“-et. Ez az a látszólag nagy erejű kapocs, mellyel a hadsereg egységes osztrákságát fenn akarják tartani. Hiszen ha még valami erősen tarthatná össze az egészet, akkor még bele is lehetne valahogy ezen urak nagyesszűségébe nyugodni. Az igaz, hogy azt az Ausztriát, mely ha egy erősebb vihar jön, igen könnyen széthullhatik, azt az Ausztriát, melyet sokan föderalisztikus alapon szeretnének szervezni, melyben a nemzeti összetartozásnak érzete, illetve ez a némelyek ál-

tal hangoztatott frázis, a mindennapi tények által neveltségessé tétetik, ez az Ausztria, katonasága s ennek egysége talán más jelszó alatt nem tartható össze, ez alatt valahogy egyesülnek Ausztria egymást meg nem értő népei, a magyarnak ez nem elég, a magyar azt kívánja, hogy engedjék meg neki nemzeti érületének kifejezőjét, megvédőjét, Királyt s seregét szeretni s ezen ragaszkodást, tántoríthatatlan hűséget összetartó kapocs tekinteni; akarja, követeli, hogy seregét hatalmassá tesse s erőszakot s előbb utóbb szétmálló jelszavak helyett, egész lényének erejét leheltesse hadseregébe, mely ily körülmények közt képes is lesz a hazát megvédeni.

Nagyon rosszul látnak azok, kik azt hiszik, hogy a sereg egysége az erőszakos, nem a dolog belső lényéből folyó és centralizációt kíván.

A nemzeti közérületet, a Király s hazaszeretetet s a magyar hadnak az egészben való elismerését s respektálását nem szükségesnek feltüntetni, oly rövidlátás, ami nagyon meg fogja magát bosszulni.

A magyar Király magyar hadseregére biztosabban számíthat vész és vihar között, mint az osztrák császár az osztrák Gesamt Heerre.

A történelem tanúsága szerint így volt ez eddig is s így lesz ez ezután is.

Oly igaz s tiszta lojalitás ez, mely kevés nemzettel található s mellyel kevés nemzet szállt síkra oly odaadó s kitartó vitézséggel, a midőn a viharok beállottak, a mikor a trón ingott. Attól a pillanattól kezdődnek Ausztria hadi kudarcai, melyben hallgatott a Metternichnek a magyar nemzet katonai erejét megőző politikájára, midőn kényszerítették a magyar elemet oly jelszavak alatt s úgy harcolni, ami nem fér meg kiirthatatlan érzelmeivel. Míg ezt a szellemet nem érvényesítették Ausztria s Magyarország igen sokszor győzött, ez után soha. Ebből a tanuságot levonni nem akarni, az okok közt a magyar nemzeti vitézség elnyomását is meg nem találni, legyenhében szöve rövidlátó politika, melynek következményei béke idején nem annyira, de egy esetleges háborúban sajnos fognak bebizonyodni.

S be kell ismerni mindenkinek, ki látja a viszonyokat, hogy egy katonaságnál, minden egyes individuum öntudatos összetartozási érzete s ebből folyólag önfeláldozása szükséges, hogy jelen legyen, ha az sikereket akar kivívni. Itt oly jelszavak alatt, melyek erőszakos s csak a muszájra alapított összetartást s egységet eszközölnek, hogy mennyire lehet menni, annak tanúsága Sadova és a többi. A harcászathoz szükséges egyöntetűségén kívül, a magyar hadsereg eszméjét, mint biztos s erős támpontot, a sokszor széthuzásra törekvő elemekkel szemben erősíteni: nemcsak hogy jogos s törvényes, de a monarchia s dinasztia érdekeit szemügyre véve is, egyedül célra vezet.

Ma már — különben ez mindig így volt — nem elég a katonának csak az engedelmisséget előírni, kell rá más módon is hatni, tudatára kell juttatni annak az érületnek, melynek hatása alatt a rideg parancsok helyett, a lelkesedés szavára hallgatva teljesíteni így már nem kényszerülve, kötelességet.

Nem a katonai disciplina értékének kisebbitéséről vagy a lelkesedésnek e felett állóságáról van szó, hanem ellenkezőleg, a katonai szabványok végrehajtásának biztosításáról, erősítéséről s arról szölok, hogy lelkesedés nélkül, a rideg katonai parancsokkal, vajmi kevés csata lett megnyerve; s hisszük is, hogy az ezután bekövetkező háborúk szintén be fogják bizonyítani helytelenségét a rideg parancsszavakra való támaszkodásnak.

Háborút lelkesedés nélkül, öntudatos működés hiányában, nyerni bajosan lehet.

A következtetések ebből önként folynak. A magyar sereg, lelkesedéssel, tiszter oly mun-

kát képes végezni, e nélkül, kelletlen egész. Pedig a magyar ember tud s akar is lelkesedni hazájáért s Királyáért. Miért nem engedik ezt meg? miért nem engedik katonai erejét kifejleszteni? miért török tehetetlenné? miért akarják a tanulságok hosszú láncolata dacára egy erőszakos egészbe olvasztani?

Mert egypár copfos tábornok így akarja? Ő Felsége a Király rég szakított tanácsadóinak avval a politikájával, mely Magyarországnak katonai erejének bénítására céloz. Ő a felekölt szellemi uralkodó, ki látta, hogy a Metternichnek, Kaunitzok uralma stb. hová lenne képes vinni a trónt s birodalmat, látnia kell azt is, hogy egy erős osztrák-magyar sereg, csak úgy lehetséges, ha a magyar elem teljes harci erejét kifejti; tudja s eleget is tesz hű magyar népe kívánatainak; kormányunknak s az egész nemzetnek fel kell lépni azon reakcionárius tanácsadókkal szemben, felelőssé kell tenni azokat az embereket, kik alkotmányos uton számolni tartoznak az egész hadseregért, s annak szelleméért.

Természetesen nem népgyűlésezéssel kell hatni. A siker egy észszerűen érélyes fellépés esetében el nem maradhat. *Baloghy Ernő.*

A történelmi társulat évkönyve.

(A Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat évkönyve. Szerkesztő Iványi István társulati alelnök. 1886. évf. III. füzet.)

Örömről szolgál konstatálni, hogy a történelmi társulat Évkönyv-ének szerkesztőségében beállt változás, a társulati organum változását és javulását vonta maga után. Az új szerkesztő telhető lelkiismeretességgel iparkodik az Évkönyvet szakirodalmi nívaura emelni, s ebben nemcsak a működő társulati tagok kitartó támogatását, de a kritika egyhangú elismerését is kiérdemli. A régebbi füzetek rendetlen időközökben, tárgy- és tartalommutató nélkül, az egyleti élet, a megyei szakirodalom figyelembe vétele nélkül jelentek meg, s meglátszott azokon, hogy a szerkesztőség maga sincs tisztában az évkönyv missiójával.

Az előttünk fekvő új füzet a régiekkel szemben határozott haladást, határozott emelkedést jelez. Ez emelkedés azonban egyelőre csak a füzet szerkesztésében és egybeállításában mutatkozik, a mennyiben az új szerkesztő pontos tartalmi jegyzéket készített s oly új rovatokat nyitott, amelyek eddig jobbára hiányoztak. Haladást jelez továbbá már magában véve azon körülmény is, hogy az Évkönyv újabb füzetei pontosan fixirozott időközökben jelennek meg. A füzetek pontos megjelenése már csak azért is felettebb szükséges, hogy a társulati tagok érdekeltsége ébren tartassék. Kívánatos azonban éppen ezen érdeklődés fokozása szempontjából, hogy az egylet életében felmerülő mozzanatok még az eddigiekénél is nagyobb gondnal és részletességgel adassanak az egyes füzetekben elő. E célból óhajtható, hogy más társulatok példájára nyomattassék le egész terjedelemben az ülések jegyzőkönyve. A jelen füzetben az ülésekről csak rövid kivonatban értesülünk, holott azokról a titkárság jegyzőkönyvet vezet, sőt, mint a július 12-én tartott rendkívüli közgyűlésnél történt, a jegyzőkönyv egyik megyei lapban közölve is lett. Ennek jó lesz elejét venni s megfordítva arra kell törekedni, hogy a jegyzőkönyvek egyedül az Évkönyvben tétessenek közzé egész terjedelmükben, hirlapokban pedig soha.

Óhajtható továbbá, hogy az Évkönyv egyes füzetében, a fentebbieken kívül, még egyéb dologra is fordittassék figyelem. Így szükséges mindenképp, hogy a társulati pénztárnok minden ülésen tegyen jelentést a pénztár állapotáról s ezen jelentése, mint minden más társulatnál szokás, az Évkönyvben kinyomattassék. Szükséges továbbá, hogy ugyancsak a pénztárnok a tagdíjakat a folyóirat

borítékán minden két hónapban nyilvánartarsa és nyugtázza, mert az ily nyilvános nyugtázás felmenti őt a külön nyugtázás farsztó kiállításától. Kívánatos azonkívül, hogy a titkárság vagy a szerkesztőség a megyei történetirodalmat állandóan figyelemmel kísérje s arról minden füzeten hűen referáljon. Készítsen repertoriumot a megyei hírlapok történeti cikkeiből, adjon kimutatást a társulati muzeum gyarapodásáról. A vármegyében előforduló régészeti leletek szintén figyelemmel kísérendők, hogy a társulati tagok érdeklődése ezek iránt is fentartassék.

Hogy az itt említett dolgok az Évkönyv minden egyes számában felölleltesenek, kétségkívül tetemes munkára van szükség. De mint-hogy a társulatnak két titkára és külön szerkesztője is van, éppen nem lehetetlen az egyes füzeteket fokozatosan tökélyesíteni. A haladásra az első lépés már meg lévén téve, bizton hisszük, hogy az új szerkesztő még többet is fog tenni a folyóirat emelésére. S hogy a tartalmi emelkedés érezhető legyen, okvetlen kell, hogy a szakdolgozatok is lehetőleg megválto-gattassanak. A fő elvnek itt annak kell lenni, hogy dolgozatokat másodkézből soha se tegyünk közé a folyóiratban

A jelen füzet két dolgozatot foglal magában, melynek egyikét Iványi Istvánnak »A jó öreg Jósics Péter audienciája Mária Terézia királynőnél« című értekezése képezi. Ezt a cikket valamelyik szabadkai lapban — ha jól emlékszünk — szintén olvastuk már, így tehát csak szükségből állhatja meg helyét az Évkönyvben. Különben Szabadka történetéből már oly sok részlet lett e folyóiratban közölve, hogy már talán maguk a szabadkaiak sem vennék zokon, ha más dolgozatokat is olvashatnának. A megyei közönség pedig már bizonyára óhajta is.

A másik dolgozatot e füzetbe Donoszlóvicz Vilmos írta »Alkotmányos mozgalmak Bács-Bodrogh megyében az 1860-61. években« címen. Ez egészen helyén való dolgozat s ha tárgyánál fogva nem volna nagyon is új és ismert, úgy bizonyára több figyelmet érdemelne. Részünkről nem tartjuk azonban helyesnek azt, hogy a megyei történelmi társulat munkakörébe az 1849-ik éven túli időszak történetét is felölleli. Nekünk még a szabadságharc eseményeinél sem volna szabad az adatgyűjtésen túl menni, annál kevésbé szükség a legújabb kor eseményeit bolygatni. Donoszlóvicz dolgozata jó dolgozat, de nagyon is rossz előpelda arra, nehogy valaki ma holnap már a 70-es vagy 80-as évek eseményeit vegye tollára, a melyek mind sokkal újabb dolgok, semhogy a történelmi mult pozitív érdekével bírhatná ak

Dudás Gyula.

Hirek.

Áthelyezés. A király Őfelsége megengedte, hogy S. ultréy Zsigmond, szabadkai kir. törvényszéki bíró, az újvidéki kir. törvényszékhez áthelyeztesse.

Jánosy Mihályt, a zombori társaskörök köz kedveltségű tagját, az igazságügyminiszter az apatini kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki. I. merőseinek s barátainak tisztelete s szeretete fogja oda is követni. Kívánjuk, hogy nem sokára visszajöjjön.

Elismerés. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Kuthy József zentai gimnáziumi igazgatónak szegény tanuló részére tett 200 frtos alapítványáért elismerését fejezte ki.

Elöléptetés. A zombori kir. törvényszék szűneti elnöke, Zvekan Balázs, hódásági kir. járásbíró sági szolgálat segédét. II. oszt. hiva alszolgálatáért léptette elő.

A Bács-Bodrogh megyei tankerület községi tanító egyesülete augusztus 23-án, 24-én és 25-ik napjain tartja Baján XV-ik rendes évi közgyűlését.

Ismétlő és iparos iskolák nyilvánartartása. Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter, hozzáintézett kérdésközlésekre, a közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg elvi határozatként kimondotta, hogy az ismétlő iskolák tanítóit a tanulókról reudes anyakönyvet vezető tartoznak s a mulasztók jegyzéke minden két hétben adatik át az elüljáróságnak, mely a törvényben megszabott büntetéseket végrehajtja. Minthogy tehát az ismétlő iskolákban kellően gondoskodva van a tanuló nyilvánartartásáról és pontos iskoláztatásáról, a miniszter feleslegesnek tartja, hogy az iparostanonc-iskolák vezetőitől megkivánt kimutatás az ismétlő iskolák vezetőitől is külön bekívántassék. Ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy az iparos tanoncoknak ott, hol tanonciskola nincs, de más iskola van, tanoncidejük befejezéseig a fenálló iskolába kell járniok s e végből a tanfelügyelőnek az iparhatóság által minden tanonc bejelentendő, ha mindjárt az ismétlő iskolába is kell járniok, hol a törvény értelmében ellenőriztetnek. Az iparhatóságnak, valamint az illető iparhatósági megbízottnak is jogában, sőt kötelességében áll azonban az ismétlő iskolákba járó tanoncok mulasztásáról az elüljárósághoz benyújtott jegyzékből meggyőződni s a szükséges büntető eljárást megindítani.

Popovics Dusán, központi szolgabírónk kistapári termében gyűlt össze a kernyajai kerület egyrészenek intelligenciája, hogy ott baráti körben vig napot üljenek s a választással összefüggő politikai kérdéseket megbeszéljék. A bizalom — mint ne-

künk írják — imponánsan nyilvánult a jelenlegi képviselő Széchenyi Jenő mellett ki ezt megköszönve, kérte a kerület választóinak pártfogását, a saját részéről újból kiemelve, hogy ezental is a kerület érdekeiért harcolni, lesz első kötelessége. Este 80 térikü kitűnő vacsora volt, mely tosztokkal fűszerezve tartott — meddig? A hajnali csillag a megmondhatója. A díszes társaság egy pompásan eltöltött nap emlékével távozott.

A palicsi versenyek. Az »Achilles egyesület« a »szabadkai tornaegyletnek« ez a kiágazása, ugyszólván fiókja, tartotta mult vasárnap szép számú közönség rokonszenve és meleg érdeklődése mellett nyári viadalait Vermes Lajos és ifj. Rémy Róbert alelnökök és Vermes Lajos a lankadatlan buzgalmu titkár szakavatott vezetése alatt.

A versenybizottság következőkép alakult meg: Tiszteletbeli elnök Paracetich Félix főispán. Elnök Garsányi Gyula. Alelnök Vermes Lajos és Rémy Róbert. Titkár Derényi Farkas. Pénztárnok Fratriesevits Péter. Időmérő Bíró Károly. Indító és erőkimérő Venczel Lajos Orvosok dr. Antunovicz József és dr. Kertész. Intéző bizottság: Barella Andor, Bartai Oszkár, Bilek Mihály, Dulics Jenő, Dungserszky Jakab, Folinus Arpád, Igali Szvetozár, Jászpataki Kaszás István, Kosztovics László, Kükemezey Árpád, Ledényi Elemér, Luderer Pál, Lovász Andor, Milodánovics Sándor, Nagy Gyula, Paukovicz Ottó, Sárkány János, Szabolcsy Sándor, Száris Géza, Szmerics Iván, dr. Treutler István, ifj. Vermes György, Vuits István.

Magá a verseny délután 4 órakor vette kezdetét és folyása következő volt:

I. Gyorsfutás. Táv. 91.3 m. Elsőnek dija: egy-letti ezüst érem és tiszteletajándék, ha 11 mp. belül teszi meg az utat, másodiknak ugyanazon feltétel alatt bronz érem jut. A versenyzők hármankint indultak, és a 9 vetélkedő közti érdekes küzdelem eredménye az lett, hogy Vermes Lajos 12 mp. alatt elsőnek érkezett, második lett Matkovicz Miklós 12 és fél mp. a ; harmadik Pécs Béla 12 és háromnegyed mp. a.

II. Küzdelem az Achilles címért. Velocipédverseny 10 km. távolságra. Elsőizben győztes ezüst-éremet és tiszteletdíjat, másodikban aranyéremet, pajzsot és »Achilles« címet nyer. Harmadik beérkező ezüst-, harmadik bronz-éremmel díjaztatik. A verseny e száma nagy érdeklődést ébresztett, annál is inkább, mert ifj. Rémy Róbert c. aknem biztosra vette a pálmát Kaszás Istvánéban, melyet ez utóbbi az első napon lefolyt verseny alkalmával a társaságtól megküzdött. Négyen indultak: Kaszás István, ifj. Rémy Róbert, Vermes Lajos és Temesváry Andor. Kaszás mintegy 8 körig párhuzamosra haladt a többi versenyző el, innen a 15. körig váltakozva folyt a küzdelem, elől Rémy, nyomában Kaszás, majd Temesváry, végül Vermes; de ez a sorrend nem maradt állandó, mert rövid időközökre mind a négy versenyző első-séget nyert; a 15. körnél Kaszás megelőzte Rémit és ettől kezdve gyönyörű rutamban haladt előre; Rémy minden erejét megfeszítette, hogy Kaszást utolérje, de a távolság köztük egyre nagyobbodott és Kaszás István végre a közönség lelkes éljenése között másfélkörrel Rémy előtt 28 p. 20 mp. a. elsőnek érkezett, Rémy Róbert 29 p. 55 mp. a. második és Temesváry 30 p. 50 mp. a. harmadik lett. Vermes Lajos a 12-ik körnél kiállott.

III. Gyaloglás Távolság 3 km. Az első ezüst-éremet és tiszteletajándékot, a második bronzéremet nyer díjjal. 10 versenyző indult. Kezdetben Krausz Mihály pompás trainingról tanuskodó szabályos lépésekben vezet, majd Kecskés Antal pillanatra átveszi az első-séget; később azonban Krausz Mihály újra visszaküdi a vezetést és diadala immár kétségtelenné válik. Kecskés eközben visszalép és a második díjért erős küzdelem támad Szaghamiszter Gyula és Pécs Béla között, mely az utóbbinak szépen kiküzdött győzelmével végződik. A verseny eredménye következő: Első Krausz Mihály 16 p. 55 mp., második Pécs Béla 17 p. 24 mp., harmadik Szaghamiszter Gyula 17 p. 50 mp. alatt.

IV. Vaspáripa-verseny. Távolság 1 km. Győztes ezüst-éremet és tiszteletdíjat nyer, második bronz-éremet. Indultak: Kaszás István, Rémy Róbert, Vermes Lajos, Temesváry Andor. Kaszás itt is kezdettől fogva vezet, Rémy kiáll. Temesváry és Vermes meglehetősen nyomában vannak a vezetőnek. Eredményül Kaszás István elsőnek érkezik be 2 p. 23 mp. alatt, a közönség tomboló tetszésnyilatkozatai között, másodiknak Temesváry Andor 2 p. 28 mp., harmadik Vermes Lajos 2 p. 35 mp. alatt.

V. Erőművelési verseny. E száma csupán az éppen Szabadán időző híres erőművész Müller Vilmos jelentkeztet, aki merész produkcióival »a világ leg-erősebb embere« címet nyerte el.

VI. Nemzetközi háromkerek-verseny Távolság 5 km. Az első aranyéremet és tiszteletdíjat nyer, második ezüst-, harmadik bronz-éremet. Ketten indultak: Rémy Róbert és Vermes Lajos. Rémy kezdetben mintegy 200 méterrel Vermes előtt robog, de Vermes szorit és közelébe kerül. A szerencse Vermesnek kedvez, mert Rémy járművén a mézga meglazul, lebombol, és Vermes fölötte többé be nem hozható előnyt nyer. Vermes Lajos mint első, 12 p. 56 és fél mp. a. tette meg az utat, Rémy Róbert pedig, dacára azon balesetnek, mely őt érte és mely pótólhatlan időbeli veszteséget okozott, 14 p. 21 mp. alatt érkezik be.

VII. Népversenye. Paraszti futóversenye 500 méterre. Első 2 ezüstforintot, második 1 ezüstforintot nyer. 19 fúrge paraszti állott ki a sikra és a közönség hahotája és buzdító kiáltásai mellett rohantak a porondon. Gruber József (mintegy 9—10 éves lakatosinas) ragyogó szemekkel dugván zsebre a 2 ezüstforintot. A második díjat Kocsár Lajos nyerte el.

VIII. Vaspáripa-akadály-verseny 2 gáttal. Temesváry Andor és Vermes Lajos versenyzők közül érdekes vetélkedés után a diadal Temesváry Andornak jutott osztályrésztül, a ki 4 p. 9 mp. alatt tette meg az utat az akadályok ügyes leküzdésével, Vermes Lajos 4 p. 31 mp. a. érkezett be, többször megnevetette a jelenlevőket az akadályok elhárításánál tanusított eredeti produkcióival, mely derűtség tetőpontra hágott, midőn egyizben fölemelve gépjét, azzal együtt a gátat átugrotta.

IX. Szabadtornázás. A verseny e száma Temesváry Andor néhány chablonszerű mutatványa után

csupán Vermes Lajos ismeretes erőprodukcióira szorított.

X. Vigasz-verseny. Győztes lett Pécs Béla. A versenyek végeztével dr. Kanyorszky György egyetemi tanár intézett a versenyzőköz lelkes beszédet, buzdítván őket a további kitartásra, kiosztotta a jutalmakat. Este vacsora és tánc következett.

Esküvő. N. Palánkán — írja levelezőnk — f. hó 9-én esti 7 órakor ritka díszes esküvő ment végbe. E napon esküdött örök hűséget Sidó József, m. kir. honvéd-százados Nagy Irma kisasszonynak, a megyeszerte »Miska bácsi« néven ismert földbirtokos bájos és kedves leányának. A nászmenet, melyben a jelenlevő hölgyek szebbnél-szebb toaletten jelentek meg, úgy a város, mint a környék értelmiségének és notabilitásának színe-javát képezte.

Mennyit fogy a nap augusztusban? Augusztus 1-én a nap 4 óra 37 perckor kelet és 7 óra 34 perckor nyugodott le, tehát a nap hossza 14 óra 57 perc volt. 31-én a nap 5 óra 17 perckor fog felkelni és 6 óra 43 perckor nyugszik le, tehát a nap hossza 13 óra 26 perc lesz. E szerint a nap augusztus hónapban 1 óra 31 perccel fogy s ennek megfelelőleg az éjszaka ugyanannyival hosszabbodik.

Mesteri mérkőzés. Benedek Gyula, szabadkai tornatanár és vívómester, barátságos mérkőzésre szólította föl Harti J. bécsi udvari vívómestert. A mérkőzés, mint értesülünk, f. hó 23-án Szegeden az ottani népkertben megy végbe. Nagy az érdeklődés a match iránt. Sokan fogadtak Benedek mellett és ellene.

A vadászjegyek kiszolgáltatása. A belügyminiszter a következő körrendeletet bocsájította ki: A pénzügyminiszter urnak folyó évi július hó 23-án 42.653. szám alatt hozott intézett átirata szerint, a vadászati adóról szóló XXIII. teiknek a vadászati adó alóli mentességet megállapító 6. szakasza b) és c) pontjában foglalt rendelkezéseit, több esetekben a kiústar érdekeinek megőrzésére használtattak fel, amennyiben vadászcselédkeül, illetőleg a vadak gondozására és őrzésére alkalmazott cselédkeül jelentettek be oly egyének is, kik a bejelentő vadászterületi tulajdonoshoz vagy bérlőhöz szolgálati viszonyban nem állanak. A jelzett visszaélések megszüntetése céljából ezennel elrendelem, miszerint a vadászjegy elnyerése iránti bejelentések láttamozása körül, az 1883. évi XXIII. t. c. 36. szakasza alapján eljáró közegeit (járasi szolgabírákat, polgármestereket) oda utasítsa, hogy minden egyes esetben meggyőződést szerzenek arról, vajjon az, kiknek részére cseléd vadászjegy kiállításra kerül, csakugyan cs-lédnek tekintendő és mivel az 1876 évi XIII. t. c. 69. szakasza értelmében a cselédkeket igazolványul a cselédkönyv szolgálat és így nem szened kétséget, hogy a szabad levő, a verseny által cselédkeknél nyilvánított egyéneknek is cselédkönyvvel kell ellátva lenniök, csak az olyanokra vonatkozó kérelmeket láttamozzák, kiknek részére, a cselédkönyvekről vezetett nyilvánartás szerint, a cselédkönyv kiállításra lett és ezen körülményt a láttamozási záradékban is kifejezésre juttassák. Ezen rendeletet, a vadászati jegy iránti bejelentések láttamozása érdekében másodfokban intézkedő közigazgatási bizottságnak is közlendő. Budapest, 1886. évi július hó 31-én. Tisza, s. k.

Tűz. Ó-Száivacról írják: Folyó hó 7-én délben 12 órakor Miroszavlyev Toma itteni lakos udvarában tűz ütött ki, mely ha hirtelen segítség nem érkezik, végzetes lehetett volna a község egész felső részére, amennyiben meglehetősen szél futt. Azonban a rögtön odagyűit népség a községi tűzoltókendők segélyével, roppant erőmegfeszítéssel olyanynyira lokalizálták a tüzet, hogy onnan nem terjedhetett tovább. Ez alkalommal leginkább kiütette magát önteládozó mentésével Szadzák Sztevan derék községi pénztárnokunk.

Mérsékelt uti-jegyek. Budapestre f. évi augusztus hó 15-én megnyitandó történelmi kiállítás-hoz augusztus október havakban, mérsékelt áru menet-térti jegyek fognak kiadni és keijvonatok rendeztetni. A fővárosi hatóság részéről pedig intézkedés fog tetetni, hogy olcsó lakások rendelkeztesse-nek be.

A függő államodóság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság, B-esben, 1886. évi augusztus hó 5-ik napján tartott XXIII-ik ülésében az állam-jegyek forgalmi összegét 1886. évi július hó végével következőnek találta: A bizottság saját feljegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek összege: 1 410 forintosokban 65.145,231 frt, 5 forintosokban 111.877 415 forint, 50 forintosokban 141.402,850 forint. Összesen 318.425,496 frt. A közös pénzügyminiszterium hivatalos közlése szerint a sóbányákra kebelezett és forgalomban levő zálogjegyek összege 93.572,962 frt 50 krajcár. Összesen 411.998,458 forint 50 krajcár.

A veprováci tüzkarosultk részére még adakoztak a következők: A rác-militári gőzmalom-rész-vénytársaság 104 db kenyeret. Lebach Adám Cservenkáról 100 frtot. A cservenka-ó-uzsiváci takarékpénztár 30 frtot. Cservenka község lakossága: Kézpénzben 331 frtot. Buzát 38 métermáza 31 kgr. Árpát 95 kgr. Kukoricát 1 mtrmáza 15 kgr. Lisztet 52 kgr. Füstölt húst 56 kgr. és három pár gyermekcipőt. Doroszló község lakossága és házipénztára: Kézpénzben 72 frt 30 kr. Buzát 23 zsákkal. Árpát 2 zsákkal. Babot 1 zsákkal. Szalonát 35 kgr. Kenyeret 42 darab. Végre dr. Vagner Cservenkáról, a tüzkarosultk közül 150 beteg saját házánál 1 évig ingyen gyógykezel. Schumacher gyógyszerész Cservenkáról pedig a tüzkarosultk részére egy évig 20 %-nyi engedményvel a beszerzési áron aul szolgáltatja a gyógyszereket. E sorok zártakor érkezik Kholenberger Pál feketehegyi községi aljegyzőnek 30 frt 30 kr kézpénzből álló gyűjtése. Mindezen könyöradamányokért fogadják a meztessivü adakozók a tüzkarosultk nevében a községi elüljáróság leghálásabb köszönetét. Kelt Veprovácón, 1886. évi aug. hó 8-án. Zányi József községi jegyző.

Ullrich Vince zombori lakos folyó évi augusztus hó 10-én a kömüves és ács mesteri vizsgát sikerrel letette

Öngyilkos aggyastyán. Kaszmann József 79 éves takács, hétfőn délután a Ferenc csatornába ugrott és belefuladt. Az elhagyatott és munkaképtelen aggyastyánt, állítólag, gyógyithatlan betegsége vitte e végzetes lépésre.

Az állami mén-fedeztetési állomások szervezése tárgyában a földművelésminiszter tudatja a törvényhatóságokkal, hogy a jövő évi fedeztetési állomások száma minden egyes megyében az idén kiosztott ménnek mennyisége által alkotott keretben mozoghat, vagy ha több állomás létesítenék is, a ménnek száma ugyanaz marad. E szerint új állomásokat csak úgy állítanak fel, ha az e tárgyban kiküldendő bizottság valamely állomást ménekre érdemesnek nem tartana, ha valahol a ménnek kevesbitése ajánlatnak, végül ha a már fedeztetési állomással bíró községek az ez iránt alkotott újabb feltételeket el nem fogadják. Az állomással bíró községek annak megtartása iránt szeptember hó 10-ig kötelesek a megye alispánját értesíteni. A miniszter egyúttal tudatja, hogy a mentelep-parancsnokok jövőre a takarmány szállítása iránt nem a vállalkozóval, hanem a községgel fognak szerződni.

Boszuálló paraszt. Topolyán Farkas Géza segédjegyző Kovács Ferenc ellen adótartozások miatt végrehajtásokat foganatosított. E miatt Kovács anynyira felbőszült, hogy 1885. nov. 27-én a község házába menvén, az ott jelentek közül egy késsel Farkas jegyzőségét úgy fejbe szúrta, hogy menten elborította a vér. A szabadkai törvényszék Kovács Ferencet gyilkossági kísérlet miatt 5 évi fegyházra ítélte. A kir. tábla szüneti büntetőtanácsa az ítéletet helyben hagyta.

Szerencsétlenség. Weigant Ferenc 70 éves jómódú birtokos szerdán delelőtt, saját vigyázatlansága folytán, a céslőgéppel áldozata lett. Mire megállíthatták a gépet, a szerencsétlen embernek mindkét lába a térdben el volt törve, melyekről csafatokban logott le a vérző hús. Egy-két órai kínos szenvedés után, elvérzett.

Felszólamlások a m. államvasutakon eszközölt szállításoknál. A m. kir. államvasutak igazgatóságának f. é. augusztus hó 1-ével életbe lépett újraszervezése alkalmából intézkedés történt arra nézve is, hogy nemcsak a helyi, hanem a csatlakozási- és köteleki összes bel- és külföldi forgalomban szállított: 1. podgyász, 2. állatok, 3. hintók- és 4. áruknak elveszéséből, megsérüléséből, kézbesíthetlenségéből, késedelmes szállításából származó minden néven nevezendő kártérítési- s az elhagyott (talált) tárgyakra vonatkozó, továbbá oly felszólamlások is, melyekkel a polgári személyek és podgyász szállításnál egy- és két- és a külföldi forgalomban téves számítás vagy téves elszámolás folytán beszédett illetéktől visszaköveteltetik, ezental az újonnan Budapesten, Zágrábban, Kolozsvárott, Aradon és Szabadkán felállított üzletvezetőségek által, saját hatáskörükben, közvetlenül intéztessenek el.

Meghívó. Topolyán, 1886. augusztus hó 20-án azaz szent István napján a topolyai túzóltó-egylet javára rendezendő népiünnephez a t. közönség tisztelettel meghívatik. A népiünnep programja: 1. Lóverseny. 2. Vidékiek lóversenye. 3. Szamárfuttatás. 4. Versenyfutás. 5. Póznamászás. 6. Rezgő fenyőmászás. 7. Hordomászás. 8. Zsákfutás. 9. Tácverseny. 10. Társas vacsora. 11. Tánctulajás. A néző közönség kényelmére mérsekelt díjak mellett ülőhelyekről és állványokról gondoskodva lesz. Kezdeté u. 4 órakor. Topolyán, 1886 évi augusztus hóban. A rendezőség.

Eljegyzés. Schlotter Fülöp bukini nagykereskedő jegyet váltott a kedves Paupert Teréz kisasszony-nal Hódvágáson.

Fizetésektelenségek. A bécsi Kreditorain-verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést Koch Salamon bej. kereskedő Szabadkán; Langenbacher Péter kereskedő Filipován.

A nyul-vadászat folyó hó 15-én veszi kezdetét.

Irodalom. Szülőföldisme. Első oktatás a földrajzban Bács-Bodrogh megye leírásával. A népiszkolák III. osztálya számára. Irta Krausz Bernát, néptanító. Jellemzőül szolgáljanak a könyv irányát illetőleg a szerző következő szavai: „Az egész tananyag a térképolvásás alapján van feldolgozva, mellőzve minden szám magoltatást, hanem annál nagyobb súlyt fektetve a természeti, polgári, társadalmi és műveltségi viszonyokra.“ Részünkről nagy előnynek tartjuk a könnyű áttekinthetést. A szerző kívánatának engedve, figyelemzetjük a következő hiányokra: 28 l. O-Szivac sz. nem 2419, hanem 6538 27. l. Stanitits helyett irassék Sztanisics. 34. l. O-Kanizsánál kimaradt a ház- és lélekszám. 39. l. Apatin lélekszáma 11,973. — A hasznos és tanításra kiválóan alkalmas tankönyv ára 25 kr. Kiadja Obláth Károly, Zomborban. Egy tanító.

Pécsi országos dalünnepély. Kaszinó-egyleti dalárdánk kedden az esti 11 órai vonattal utazott Pécsre. Dalárdánk fogadtatásáról tegnap az esti órákban, lapunk zártakor, a következő sürgőnyt vet-tük: „Tegnap délután értünk Pécsre. A fogadtatás valóban meglepően fényes volt. Az indóházban a pécsi dalárda, a Széchenyi-téren a polgármester fogadott üdvözlő beszéddel. Velünk jött összesen 900 dalár. Az egész város ünnepi díszet öltött. Az utcák fényesen díszítve és fellebögözve. Megtekintettük a Troll praelatus védnöksége alatt rendezett fényes műkiállítás-t. Este 1000 terítékű bankett. Ma próba. Este villamvilágítás mellett a verseny.“

Menetrend. A személyszállító gőzcsökök menet-rende 1886. évi március hó 15-től kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre és Bécsbe: naponta 9 órakor este. Lefelé: Bezdánból Zimony-Nándorfehérvárra naponta 9 órakor reggel. Bezdánból Orsova és Galacig: szerdán, pénteken és vasárnapon 9 órakor reggel. Bezdánból Títel-Szegedre: szerdán és szombaton 9 órakor reggel. Bezdánban, 1886. március 14-én. Az ügynökség.

Értesítés. Alulírottak felsőbb helyen engedélyezett és a nyilvánossági joggal felruházott leány-nevelő intézetében Baján a jövő 1887. tanévben leány-nevendékek teljes ellátására is felvétetnek. Lelkiismeretes felügyeletért és alapos oktatásért szavatosságot vállalok. Francia és német nyelven való társalgás a házban. Értesítések kívánatra bérmentve és ingyen küldetnek. Kérdésközléseket vagy jelentkezéseket f. é. augusztus hó 23-tól szeptember 1-ig kérek. Nitscher Janka, okl. tanítónő és intézettulajdonos.

Egy tanárviselt ember elvállal a jelen tanév kezdetével kedvező feltételek mellett gymnasiumi ta-

nulókat teljes ellátásra, — megjegyeztetik, hogy a teljes ellátásnak kivül szellemi támogatásban is rész-sülnek. Bővebb felvilágosítást szíveségből e lap kiadó-hivatala nyújt.

Megeyi rendkívüli közgyűlés.

(Tartatott augusztus hó 10-én.)

Főispán úr Ó méltósága 10 órakor a gyűlési teremben megjelenvén, üdvözlö a jelen voltakat s tudtukra adja, hogy a gyűlés az életbe lépő közg. törvényekkel kapcsolatos intézkedések megtétele végett hívta össze. Kijelenti, hogy az új törvények nem tartalmaznak radikális intézkedéseket, csak a szükséges módosítások megtételére s a visszasságok megszüntetésére vonatkoznak; szabályozzák az államkormány, a törvényhatóságok s községek közti viszonyt, bizonyos esetekre ezek jogait hatályosabbakká tevén. Hogy mennyire felelnek meg a kitűzött célnak — mondja Ó méltósága — azt a tapasztalat van hivatva bizonyítani; annyit azonban, minden józan ember beismerhet, hogy az új törvények celszerűsége kétségen felül áll. Biztosítja végül a bizottságot, hogy azt a nagyobb hatalmat, melyet az új törvények a főispánra ruháznak, arra fogja ezután is használni, hogy a jó egyet-értés továbbra is fennálljon. Ezzel megnyitja a gyűlést:

Felolvastatnak a belügyminiszter rendeletei a törvények életbelépésére vonatkozólag s felhívásai a szabályrendeleti uton való pótlások megtételére. A szabályrendeleteket szervező bizottság új mandátumot kap. Az állandó választmányba, melynek elnöke ez-után a főispán lesz, pótlólag a következő tagok vá-lasztattak: Boromisa Tibor, Szulik József, ifj. Fern-bach Antal, Piukovits József, Sztankovics László, ifj. Trischler Ferenc, Szemző Mátyás, Dr. Eremin György, Dr. Schmaus Antal, Freund Ferenc, Harlikovits Károly, Dr. Vojnits István, Késmárky Béla, Latino-vits Pál, Reichl Péter, Vojnics Lukács, Jusits Lajos, Kármán József.

Felolvastatnak ezután Karácson Gyula főjegyző által nagy gondal szerkesztett szabályrendeletek. A törvényhatósági bizottság azokat egész terjedelmük-ben elfogadja.

Budapest főváros törvényhatóságának meghívása, Budaváranak 1886. évben történt visszafoglalásának 200-ik évfordulója alkalmából rendezendő ünnepély-ségekre. Felhívatik a törvényhatósági bizottság, hogy hirdetmények útján kutassa azon családokat, kiknek ősei Budavár bevételében részt vettek; egyszersmind meghívatik az egész megye közönsége az ünnepély-en a testületi megjelenésre. Tudomásul vétetik az ünne-pélyességen való részvételre irányuló szándék az alispáni hivatalnál augusztus hó 20-ig bejelentendő. Tehát Bácsmegeye is testületileg részt veend az ünne-pélyen.

O-Palánka község képviselőtestületének az általa a kir. kincstártól megvett földterület vételárának ki-fizethetése céljából 50,000 frtnyi kölcsön felvétele tár-gyában hozott kétrédbeli határozata. Jövőhagyatik.

Martonos községének az általa Mucsalov szül. Manojlovits Emiliától iskolai célokra megvett ház te-kintetében hozott határozat és az annak alapján létre-jött szerződés jövőhagyatja. Jövőhagyatik.

Zákó Péter, nyugalmazott megyei árvaszéki elnök felebbezése a megyei nyugdíjalapot kezelő bizottság határozata ellen, évi nyugdíjárulékának felszámítása iránt. A felebbezésnek hely adatik. Így tehát a nyug-díjárulék 10 év alatt havi részletekben fizetendő s az előirt levonás nem 1867-től, hanem 1872. január 1-től számíttatik.

O-Sztapár község képviselőtestületének Sztanko-vits László földhasznóbérlőnek a haszonbértől elmozdi-tása iránt hozott határozata és az ezen határozat ellen Bozsán László és Katanity Gyuka által benyújtott felebbezés. A községi határozat elleni felebbezésnek hely adatik.

Monostorszegh község képviselőtestületének f. évi július 10-én 7. sz. a. a község és a kir. kincstár kép-viseletében az apatini kir. erdőhivatal között a mo-nostorszeghi Kigyóson túli erdő D. E. F. és G. tagok-ból álló 1000 holdas erdei legelő és fűhasználat iránt 10 évre kötött szerződés tárgyában hozott határozat jövőhagyatja. Jövőhagyatik.

Az elég népes gyűlés 1/2 12 órakor ért véget.

Városi közgyűlés.

(Tartatott aug. 11-én)

Óméltósága a főispán úr üdvözlővén a jelen voltakat s tudtukra adva a gyűlés összehívásának célját, ezt megnyitja. A következő tárgyak kerültek vitatás alá.

1. Polgármester urnak félévi jelentése. Tudomásul vétetett.

2. Belügyminiszteri rendelet az 1886. XXI. és XXIII. t. c. életbeléptetés tárgyában. A tanácsi elő-terjesztés a szabályrendeletek módosítása tárgyában, elfogadtatott; egy bizottság küldetett még ki a városi tisztviselők nyugdíjszabályzatának elkészítése végett. E bizottságba a hivatalból működő tagokon kivül, be-választattak: dr. Ambróvits Károly, Schaffner Jó-zsef, Lálósevit Jakab, Reitter Nándor, dr. Sztjoko-vits Péter, Buday József.

3. Belügyminiszteri leirat, Sütyő János volt bu-kováci erdőőr részére községüléssel megszavazott kegy-dij iránt. A határozat belügyminiszterileg is jövőh-agyvatán, részére jövő év január elsejétől évenként 262 frt 50 kr. folyóvá tétetik.

4. Gazdasági választmányának javaslata a városi földek bérbeadása iránt. A javaslat, mely szerint a földek őszi, esetleg tavaszi vetés alá kiadandók, el-fogadtatott.

5. A zombori takarékpénztári igazgatóságnak elő-terjesztése, az artézi-kút furatása tárgyában. A zom-bori takarékpénztár elkészíti saját költségén a kutat s kéri az átengedett 15,000 frt visszaadását. Az el-készítetést a következő feltételekhez köti:

a) A kút a Szent-György-tér magasabb helyén furassék;

b) a kőmedencét, viztartót s csöveket elkészíti;

c) a külvárosokba 4 felé vezetendő a vizet csator-nának s kútesapok által;

d) a kifolyó viz örök időkre a város közönségéé lesz, azt ingyen használhatja, mindazáltal a köz- vagy magánépületekbe a viznek bevezetése esetére, kéri bi-zonyos díjak szedését, hogy a töke s a költségek leg-alább részben fedeztessenek.

A közgyűlési határozat erre a következő: Zom-bor város azon esetre, ha a takarékpénztár közgyűlése az igazg. előterjesztést magáévá teszi és kimondja, hogy a kút elkészítését az előterjesztés 2. és 3. pont-jaiban foglalt feltételek mellett elvállalja, és az ezzel járó összes költségeket sajátjából fed-zi, hajlandó a zombori takarékpénztárnak, a kapott 15,000 frtot visz-szaadni a következő feltételek mellett:

a) A 15,000 frt kizárólag a kútkészítés költsé-geire fordítandó;

b) a kút furatása a városi törvh. bizottság által a Szent György-téren kijelölendő helyen eszközöltessék;

c) a jelzett 4 csatorna vize a város közönségé-nek örök időkre ingyen rendelkezésére álljon.

d) a díjak szedését illetőleg kimondja, hogy ezek csakis a törvh. biz. beleegyezésével vehetők ki s csakis a közös egyetértéssel megállapított díjak szed-hetők, tartozván a takarékpénztár az egész kutat jó karban tartani;

e) a díjak addig szedhetők míg az összes befek-tetési költségek meg nem térítetnek ezután a kút összes tartozékaival együtt a város tulajdonába megy.

f) a városnak jogában áll saját költségén a kút-ból díjmentesen vezetni vizet középületeibe;

g) a zombori takarékpénztár közgyűlése saját kebeléből egy bizottságot küldjön ki avégből, hogy a szerződést meg-egyezés után aláírja.

6. Az építészeti választmányba még két tagnak leendő beválasztása. Beválasztattak: Bikár Pál, Vér-tesi Károly.

7. Előleg iránti kérvények. Megadattak. Ezzel az ülés véget ért.

Zombor város eleste.

Dudás ur a „Bácska“ 60-ik számában ismét védi odavetett állítását, hogy Zombor nem esett el, hogy „Zombort egy szál ember sem védte“, s „a szerb sereg akadálytalanul ment be a vá-ro-sba“ 1849. évi február 11-én.

Dudás ur e kérdést illetőleg sohasem té-vén forrás tanulmányt, mi természetesebb, hogy ere-deti, előttem még nem ismert ellenérvel fel nem lép-hetett, hanem egyedül értekezésem egyes, a magok összefüggő egészéből kikapott mondatokba kapaszkodik, hogy némileg a laikus közönség előtt cáfolni látsza-sék és így hamis kritikáját, melyet ellenem az „Uj-vidék“-ben megeresztett, némileg okadatolja. Amel-lett azonban mindenféle, a történeti igazság kideríté-séhez oda sem tartozó támadásokat intéz ellenem: emliti a „rossz stílust“, elvitatni akarja az 1843—49 iki mozgalom történeti megirhatását, stb.

Részemről tisztán a történeti valóságot szem-előtt tartva, főcélom újabb érvekkel bebizonyítani, hogy Zombornál harc volt. Dudás ur a következőket írja: sietek tehát a saját dolgozatából vett adat-al szolgálni, melyben azt írja: „Igy kardcsapás nél-kül Zombor városa elesett.“ Erre nézve a „Bácska“ 53 számában megjelent cikkemre utalok, mely eléggé nyújthat felvilágosítást. Dudás ur sehogy sem tudja felfogni, hogy támadás nélkül is barcolhatni s ez a dolog főhibéje. Kár volt tehát annyira sietni, s e so-rokról megfellekzenni.

A „Bácska“ 53 számában felhoztam ismert ér-veimet, melyek szemtanúk közlésén és a vá-ro-si jegyzőkönyvek hiteles feljegyzése in alapulnak. Eredeti szerb koforrást fel nem hoz-hattam, — eltekintve a Helfert által közölt szerb for-rásból eredni látszó passzustól — de most azzal is szolgálhatok, mely teljes összhangzásban a ma-gyar adatokkal határozottan a harc megtörténtét kétségtelemné teszi. A zom-bori volt, 1849. szerb bácsmegeyi kerületi választmány (odbor) elnökének fia, ki maga is szemtanuja volt Zombor elesetének, Sztójácskovic A. a következőket írja a „Letopisz“ 129. kötetében: „Србљи Сомборци, по негодно географског положаја, не могуће у том покрету свенародно учествовати пређе, него истом од онда, када је српска војска под Димитрија Сте-јина, шајкаша, под Сомбором победила мађар-ску војску“ stb. Magyarul: „A zombori szerbek alkalmatlan földrajzi helyzetöknél fogva nem vehettek előbb részt a nemzeti mozgalomban, mig Sztejin Demeter, császári kapitány és nemzeti őrnagy a magyar sereget Zombornál le nem győzte.“

Összegezve tehát történeti adataimat, újból ki kell nyilatkoztatnom az igazság érdekében, hogy Zombornál harc volt, az összes források egybehangzó ítélete után.

Szóba hozta Dudás ur — sajátságos bíráló tak-tikájának kifolyása — hogy az én történeti stílusom rossz. Javulást ígérnek, ha ezt szememre hírneves tör-ténetíró vetné, de miután Dudás ur, valamint én sem, nem az, és cikkirő semmivel sem okadatolta állítását, el-haladok e vád mellett.

Ezen történeti vitától eltekintve, Dudás ur fel-hozza, hogy rosszul cselekszem, ha az önv-delmi harc eseményeivel foglalkozom, s „hogy a szabadságharc eseményeinek előadása s bírálata kizárólag a jövő kor teladatához tartozik.“ S továbbá „mert legfőbb azok vehetik kezöskébe a toliat, a kik a szabadságharcban részt vettek s amit irnak, arról mint szemtanúk be-szélnek; továbbá azok, akik az események egyszerű re-

gisztrálásával, adatok gyűjtésével foglalkoznak. Mindezek, mondja az igen tisztelt cikkíró, „a nálánál sokkal kompetensebb egyének nézetét képezik” s Dudás ur szakközlönyben ezek mellett sem károskodik, legfeljebb „hírlapban”, teszem azt a „Pesti Hírlapban”, hol cikkíró ur a történelmi kiállításról értekezett s mely sorok elolvasása után az olvasó csak annyit tudott — mint előbb is.

Dudás ur tehát az általa névleg nem említett „mások” nézetét, ha feltételeken is, elfogadja, felelttem, mint aki tisztán történetileg az önvédelmi harc eseményeivel foglalkozik, pálcát tör. Mégis szerencsémre, hírneves történetírókra hivatkozhatok ezúttal is, akik Dudás nézete szerint, szerencsétlen historikus flótások, mint például Horváth Mihály, aki a függetlenségi harcot alig 17 év után teljesen megírta, noha nyugodt dőréshben azt nem is élte keresztül, továbbá Szilágyi, Frankóni, ki a Martinovics-összeesüvésről merészelt írni — oly korán. A németek közül a hírneves Rüstow, Helfert stb. merészelték a legújabb történettel foglalkozni. Angliában — különösen honunkkal a hal hatatlan Cobden, a franciák közül de Lamartine Alfonz (Histoire de la Revolution au 1848.) és Taillandier R. (La Serbie au XIX Siècle). S csakugyan ha állna Dudás ur és a „mások” nézete, a történetírásból, ezekkel együtt a felette híres Ranket is ki kellene átkozni, aki Karadsics Vuk Stefanovics szó- és írásbeli adatai után megírta már 1829-ben a szerb 1813—17 iki forradalmat. De ez még hagyján! Dudás ur és „mások” itélete szerint ez már igazán szentségtörés, mit Pulszky Ferenc állít: „Remélem az 1848—49 események minden oldalról s minden szempontból tel fognak világosítani, úgy hogy a jelen újabb nemzedék részrehajlatlan itéletét mondhatom az események és vezérférfiak felett.” Dudás ur előtt Pulszky borzasztó ember lehet.

Vége néhány szóval a közönségnek is tartozom, amennyiben vitánk nyílt vala s úgy abban passzive többen részt vettek. Hogy a közönség némileg megértsen s miért léptem fel Dudás ur „boldog érzetében” odavetett kritikája elé, elég, ha volt tanárjának s jelenleg a bács-bodroghmegyei történelmi társulat alelnökének, Iványi Istvánnak néhány szavait, melyek Dudás urnak szólnak, (a Bácskai Ellenőr 1886. 31 számában) idézem: „Remélem, mondja Iványi Dudásnak, nem neheztem majd... bármily sértő vádat emelt ellenem elbizakodott hangon, soha nem zavartam őt egyedül tudóssá kvalifikáló diplomatikus „pályavégzettségének” boldog érzetében s nem toroltam vissza a gyakran nagyobb megrovást is érdemlő önhitt felszólalásait, a melyek különben is ama „pályavégzettség” még kiforratlan természetének rovására esnek.” — „Tisztelem én mindenki tudományát s becsülök minden tudóst, aki szerény; de a minden áron szerepelni akaró óriásokkal nem rokonszenvezek.” — „Üdvösebb dolgokkal is tölthetem időmet, minthogy hírlapírói viselkedésének tápot nyujtsak és személyének nagy fontosságával az olvasó közönséget félrevezessem.”

Iványi urnak ezen teljesen igaz szavaival szemben olvastam Dudás ur érzékeny feleletét is, hol ezeket mondja: „Mert ismeretes volt előttem a vidéki írók túlságosan érzékeny természete; ismeretes volt előttem a vidéki irodalom egymást dicsérő és dicsőítő selejtes rendszere”, mely alaptalan állításokra azzal felelek, hogy engem soha senki, kivéve fővárosi író, meg nem dicsért, de én sem dicsértem meg senkit.

A bácskai historikusok, mondja Dudás ur „a higgadt kritikái érvek elől, személyeskedő enunciaciókra térnek ki, s ha vitatkozni kell, többet foglalkoznak az egyénnel, mint a szóban forgó tárggyal.” Ugyan ki bizonyította be eledlig, hogy Dudás ur „higgadt érvekkel” harcol? Mert Dudás ur mondja, az még nem bizonyíték s legkevésbé szolgálhat velünk szemben kiinduló pontul.

Nem vonom és nem is vontam mások előtt sem, soha kétségbe, hogy Dudás ur nem dolgozik tehetséggel, de hibáztatom, hogy oly kérdések méltatásába bocsátkozik, melyekkel eleve sohasem foglalkozott. Rosszalom, hogy Dudás ur bírál, anélkül, hogy azt okadatulná. Tessék Dudás urnak nyílt érvekkel fellépni, soha neheztelni nem fogok, mert én is tévedhetek, valamint ő is, de ne írjon kritikát minden érv nélkül, mit utóvégre rágalomnak is tekinthet az ember, nélkülözvén ez időben még minden historikus tekintélyt.

Dudás ur abból a megrögzött álláspontból kiindulva, hogy csak ő irbat helyesen s van hivatalu történelmi kritikát utnak eresztetni, tetejébe azt kívánja, hogy „a hibák levetkezése által minél előbb győzzék le historikusaink önmagukat.” Én biztosíthatom Dudás urat — meggyőződésből beszélek s nem személye ellen intézem támadásaimat, mit magam is a legnagyobb becsstelenségnek tartok, ha tenné valaki, csak mint íróval foglalkozom vele — hogy legeslegelőbb győzze le tudományos „pályavégzett viselkedését” önmagán s akkor béke létszen a táborban. Ha a kritizált tárgy irójához megfelelő tanulmányt tett s jogosan itél, én leszek az első, aki esetleg igaz érvei előtt meghajol, elvül vallván, hogy: „errer est humain”.

Zombor város elestét illetőleg e cikkem utolsó. Mások tognak felettünk e kérdésben itélni, kik szorosán a történelmi igazsághoz ragaszkodnak a vita tolytán felhozott anyaghoz valódisága után itélve.

Dudás ur feleletére, bármilyen legyen is célja, (ehelyett legyen szabad megjegyznem tendencia = a minek célja van, határozottan hibás definíció; Dudás ur szememre vetette, hogy a fogalmakkal nem vagyok tisztába; ajánlom a magyar szinonimok tanulmányozását, kétség esetén tessék Szarvas Gáborhoz fordulni. Tendencia = céliránnyal (irányzat, célzat is) s szűkebb fogalom az általános célnál; a francia a két fogalom közt következő különbséget tesz: cél = la ferme, le but, la fin; tendencia = la tendance, tendenciozus = qui marque une certaine tendance) többé nem válaszolhatok; egyrészt már felette meguntam a vitát s tudva, hogy ugyis neddő az eredmény, elesle gesnek is tartom. De kötelességem résen lenni

és hivataln, okadatuln bírálótoknak minden körülmények között utját állani.

Elégtételül szolgáljon Dudás urnak, hogy meggyőződésből fogtam e kérdésben tollat.

Thim jászai

Ó- és Török-Kanizsa közötti hajóhid dijszabályzata.

Ó-Kanizsa m.-városában a hajóhidi építkezési munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy azok, a befejezéshez közelednek s így remélhető, hogy a hajóhidi forgalom legkésőbb ez évi szeptember havában fog megnyitattni. A közönség tájékozása végett, mihez tartásul közöljük a hajóhidon szedendő vámdíj, horgonyórségi- és hidnyitási-díjszabályzatot.

846. közgyűlési szám 1884. Bács-Bodrogh megyébe bekebelezett Ó-Kanizsa községének az Ó- és Török-Kanizsa közötti Tiszaszakaszon felállított hajóhidon szedendő vámdíj, ugy horgonyórségi- és hidnyitási dijszabályzata

I. A hajóhidi vámdíjak:

1. Egy gyalogszemély tulajdon podgyással, vagy anélkül . . . . . 1 kr.
2. Egy darab juh, bárány, kecske, magló disznó (megjegyeztetvén, hogy ilyennek lesz tekintendő minden 40 kilogrammnyi súlyt tul nem haladó sertés), borju, csikó és más hasonló jószág után . . . . . 1 kr.
3. Egy darab hizott sertés (megjegyeztetvén, hogy ilyennek lesz tekintendő bármely 40 kilogrammnyi súlyt felül tevő sertés), üsző, tinó után . . . . . 2 kr.
4. Egy darab ló, szamar, bika, tehén, ökör, bivaly teher nélkül . . . . . 3 kr.
5. Ha terhet szállít, vagy embert visz . . . . . 4 kr.
6. Egy darab talicskától teherrel, vagy anélkül . . . . . 3 kr.
7. Egy kétkerekű üres talyiga után . . . . . 4 kr.
8. Egy kétkerekű terhelt talyiga után . . . . . 5 kr.
9. Egy kocsitól s csézától, ha egyfogatú . . . . . 6 kr.
10. Egy kétfogatú kocsí s cséza után . . . . . 7 kr.
11. Egy háromfogatú kocsí s cséza után . . . . . 10 kr.
12. Egy négyfogatú kocsí s cséza után . . . . . 12 kr.
13. Egy ötfogatú kocsí s cséza után . . . . . 14 kr.
14. Egy hatfogatú kocsí s cséza után . . . . . 17 kr.
15. Egy egyfogatú terhelt kocsí és szekér után . . . . . 7 kr.
16. Egy kétfogatú terhelt kocsí és szekér után . . . . . 13 kr.
17. Egy háromfogatú terhelt kocsí és szekér után . . . . . 20 kr.
18. Egy négyfogatú terhelt kocsí és szekér után . . . . . 26 kr.
19. Egy ötfogatú terhelt kocsí és szekér után . . . . . 31 kr.
20. Egy hatfogatú terhelt kocsí és szekér után . . . . . 37 kr.
21. Egy kocsitól, mely a másik után kötve szállítatik . . . . . 5 kr.
22. Egy hasonló módon szállított talyigától . . . . . 2 kr.

23. Azon terhek után, melyeknek átszállítására hat darab igavonó nem elégséges s melynek átszállítását a hid hordképessége megengedi . . . . . 74 kr.

A vámentességre nézve a következő határozatok követendők:

1. A királyi udvar, annak közvetlen kísérete s az udvarhoz tartozó járművek és fogatok.
2. A királyi uralkodó ház minden tagja és udvartartásai.
3. Az idegen hatalmasságok követői és fogataik.
4. A cs. és kir. hadsereg és m. kir. honvédség, nemkülönbén mindazon fogatok, melyek a rendes hadsereg és honvédség hadi és honvédelmi céljaira szükséges bármily anyagokat szállítanak.
5. A hivatalosan utazó állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá a közbiztonság fentartásával megbízott hivatalos közegek, a pénzügyőrök, a fegyencek, foglyok, toloncok és az azokat kísérő személyzet, nemkülönbén a mindezeket szállító fogatok.
6. Az állami javak általában, s az azokat szállító fuvarok.
7. A m. kir. postát szállító fogatok, lovak, szállítványok.
8. Mindazok, kik az állami, törvényhatósági és községi utak építésével és jókarban tartásával, vagy azon teendők ellenőrzésével vannak megbízva, s ebbeli működésöknél a kérdéses hid használatára vannak utalva, valamint az azokat szállító fogatok.
9. Mindazon fogatok, melyek az államvasutak, állami, törvényhatósági- vagy községi-utak építésére és fentartására szükséges anyagot szállítanak.

10. A 4., 5., 6., 8. és 9. pontokban említett vámentes személyeket és tárgyakat szállító magánfuvarok, vámentességüket üresen visszatértükben is élvezik.

11. A községeknek az állami közigazgatás érdekében járó fuvarjai közül azok, melyek ujoncozási ügyben járnak el.

12. Az országos vagy községi közmunkát teljesítő egyének és fuvarok.

13. A hivatalos működésben eljáró s egyházi jelvényvel ellátott lelkészek.

14. A temetkezési menetek és bucsújáratok, ha csoportosan és egyházi jelvényvel mennek.

15. A templom, iskola és paplak építésére ingyen kiszolgáltatandó fuvarok.

16. A tűzoltók és fogatjai, midőn a vesz helyére sietnek, vagy onnan visszatérnek.

17. Minden mezőgazdasági célból közlekedő fogat, vagy hajtott állat, Ó-Kanizsa község határán belül.

18. A vámtulajdonos által önként vámenteseknek elfogadott személyek, állatok és fuvarok, ideértve mindazon vámentességeket is, melyek magánjogi szerződéseken vagy egyezségeken alapulnak.

Mindazon egyéneknek kik, és mindazon szállítványoknak, melyek a 4., 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12. és 15. pont alattiak szerint vámentesek, megfelelő hivatalos igazolvánnyal kell birniok.

Jelen vámdíjszabályzat tiz (10) évi időtartamra engedélyeztetett.

II. A horgonyórségi és hidnyitási vámdíjak:

1. A hidnyitási jelzést illetőleg a fenálló hajózási rendszabály szolgál irányadóul.

2. A hajóhidon a folyam sodra irányában két egymásmellett fekvő kapu lévén alkalmazandó, s pedig az egyik 36 méter, a másik 18 méter széles tiszta nyílással, az előbbi oly hajók részére fog kinyitattni, melyek egy kaput jeleznek, az utóbbi pedig az előbbivel együtt oly hajók részére, melyek két kaput jeleznek.

3. A hid naponta rendszeren kétszer, s pedig napfelkeltekor s délután egy órakor legfeljebb egy-egy óra tartamra kinyitandó, mely idő alatt bármely vízi jármű díjmentesen áthaladhat.

Ezen rendes nyitási időn kívül a hid még éjnek idején is, annyiszor nyitandó ki, a hány-szor azt a vízi járművek közlekedése megkívánja.

Ezen szabály alul csakis oly rendkívül széles idő képez kivételt, mely a kinyitást lehetőlenné teszi.

4. A hajóhidnak a rendes nyitáson kívüli kinyitása legfeljebb 30 percre terjedhet, mely időtartam alatt a nyíláson áthaladó jármű, vagy esetleg járművek az alább megállapított hidnyitási díjat csakis egyszeresen tartozik s illetve tartoznak fizetni, ha azonban bármely vízi jármű vagy járművek a hidnyíláson való áthaladásra annak megnyitásától számított 30 percnél több időt venne s illetve vennének igénybe, a szabályszerű nyitási díj kétszeresen lesz fizetendő; azon esetben pedig, ha valamely vízi jármű a hidnyíláson az egyszeri díj fizetésére megállapított 30 pernyi idő elteltével haladna át, a már akként más jármű részére megnyitott hidon, azon jármű a nyitási díjat szintén külön megfizetni tartozand.

5. Minden 30 pernyi időtartamu külön hidnyitás után, azon esetre, ha csakis az egyik 36 méter széles kapu nyitattik fel 2 frt 10 kr, ha pedig mindkét kapu felnyitattik 4 frt 20 kr, nyitási és jelzési díj fizetendő, mely díjtétel minden 30 percnél tovább tartó hidnyitás alkalmával azonban legfeljebb 60 percig terjedőleg kétszeresen számítandó, azaz 4 frt 20 és illetve . . . . . 8 frt 40 kr.

6. A hid gyors és biztos kinyitathatása végett tartozik a tulajdonos a hidat kellő személyzettel ellátni és azonkívül egy, a szükséges eszközökkel megfelelőleg felszerelt horgonyórséget tartani, mely horgony-órség a + 6 méteren felüli vízáltsnál ugy a hidnyíláson, mint a hidfőket képező járműk között áthaladó evezős járművek által igénybe veendő és ezen szolgálatért a nyitási díjon felül járművekként még 35 krnyi díj fizetendő; ugyanazon díj fizetendő egyébiránt még azon esetben is, ha valamely jármű a horgony-órséget + 6 méter aluli vízáltsnál is saját jószántából igénybe veszi.

7. Minthogy a hajóhid kanyarban fog felállitattni, ugy a hajózás, mint a hid biztonságának érdekében szükséges, hogy a Tisza partján a célnak megfelelő helyen, a mint az az 1884. évi november 6-án megtartott helyszíni szemle alkalmával megállapított, jelző állomás fog berendeztetni.

A jelzésre nézve ugyanazon szabály alkalmazandó, mely a pétervárad-újvidéki hajóhid parti jelző-állomásnál gyakorlatban van, azaz a

Pályázat.

Garán leköszönés illetve előléptetés folytán a róm. kath. jellegű német tannyelvű I. vegyes oszt. tanítói állomás megürülvén, ennek betöltése végett újból **augusztus hó 30-ig** pályázat nyitattik.

Ezen állomás javadalmazása: a) 400 frt készpénzben, b) 50 frt lakbér, a községi pénztárból havi előleges részletekben fizetve. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó, mely napról a fizetés is folyóvá tétetik.

A kellően felszerelt folyamodványok a garai róm. kath. iskolaszékre címezve nt. Láng Márton kerületi esperes, tanfelügyelő urhoz Csataaljára intézendők.

Az orgonálásban jártasok előnyben részesítettek.

Kelt Garán, 1886. augusztus 10-én.

Ribovicz András,

plébános és iskolaszéki elnök

3-1

6369. szám.

tk. 1886.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mim telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tomasics Vilma újvidéki lakos végrehajtónak Cselyoska Adam zombori lakos végrehajtást szenvedő elleni 75 frt tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Zomborban fekvő a zombori 4788. sz. tjkvben végrehajtást szenvedett nevén álló A + alatt 21138 hr. 676. ö i sz. ház, malom, udvar és 1 hold 504 ¹⁰/₁₂ □ öl szántóra Bogisics Márton utóajánlata folytán 4651/1885 sz. a. elrendelt árverés megtartására 611 frt 50 kr kikiáltási árban újabb határidőül az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1886 évi okt hó 4 napján d e 9 órakor a kir. t. k. v. hatóságánál a kiküldött hiv. helyiségében kitűzetett. és hogy ezen határnapon a fennebb megjelölt ingatlanok a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan 611 frt 50 kr becsárának 10% át vagyis 61 frt 15 krt készpénzben, az 1881 LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov hó 1 én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezhez letenni, avagy az 1881 LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1886. évi július hó 3 án.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

I. sz. eln.

Hirdetmény.

A Bács-Bodrogh megyei kir. adófelügyelő székhelyén Zomborban az 1883. évi 44. t. cz. 30 §-a értelmében 1884-1886. évek tartamára már 1884. évben megalakult egyenes adófelosztó bizottság a III-ad osztályú kereseti adónak, továbbá a nyilvános számadásra kötelezett egyletek és vállalatok üzleti adójának 1886. évre elsőfokúlag eszközölt megállapítása ellen beérkezett felebbezések fölötti tárgyalásait f. év augusztus 16-ik napján az újvidéki kir. adóhivatali kerületből beérkezett felebbezések elbírálásával megkezdendi és folytatóság minden nap, vasár- és ünnepnapokat kivéve, reggeli 8 órától kezdve a megállapított sorrend szerint, a bajai, zentai, ó-becsei szabadkai, külai, palánkai, végül a zombori kir. adóhivatali kerületből beérkezett felebbezéseket fogja tárgyalás alá venni.

Zombor, 1886. évi augusztus hó 9.

A zombori egyenes adófelosztó bizottság.

4060. szám.

kig 1886

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye palánkai járásában levő csébi körorvosi állomásra, melyhez Cséb székhelylyel Glozsán és Begecs községhez tartoznak ezennel pályázat nyitattik, s a választás határidejéül **folyó évi szeptember hó 14-ik napjának reggeli 9 órája** Cséb község-házhoz kitűzetik.

Javadalmazás 450 frt évi fizetés, és a szabályozott díjakból áll.

Pályázók felhivatnak, hogy törvényszerűleg felszerelt és a német- is egy szláv-nyelvben való jártasságukat is igazoló okmányokkal ellátott kérvényeiket alulírottához 1886. évi szeptember hó 8-ig benyujtsák.

Palánkán, 1886. évi augusztus hó 4-én.

Csupor Gyula,

szolgabíró.

3-2

jelző-állomás a felülről jövő hajó hidnyitási jelzését viszonyozza s a nyitás megtörténtét, ha az út szabad, egy második lobogó felhúzásával jelzi.

Ezen jelző-állomás költségeit a hid tulajdonosa viseli ugyan, de a jelzésekért a hajóktól illetéket nem szedhet.

8. Az állam tulajdonába tartozó vagy az állam által bérelt és az állam szolgálatában közlekedő vízi járművek az 5. és 6. pont alatti díjaktól mentesek.

Kelt Zomborban, Bács-Bodrogh megye közönségének 1884. évi november hó 26-án tartott üléséből.

Kiadta:

Hauke Imre s. k.

megyei aljegyző.

A nagyméltóságú közmunka- és közlekedési m. kir. miniszterium rendeletei szerint módosított díj szabályzat 1885. évi december 3-án 44212 és 1886. évi február 5-én 1582. szám alatt hagyott jóvá.

Hauke Imre s. k.

megyei aljegyző.

Induló.

(Népfőlkészhez.)

Dobban a föld, dobban a szív,
A riadó már harcra hív,
Csatára!

Bömböl az ágyu, kard csörög,
Kárpát szent orma füstölög,
Csatára!

Vérbe' fut a Duna folyó,
Rajta halált hord száz hajó,
Csatára!

Nádas ölen kuszva, bolygva
Szöke Tisza azt susogja
Csatára!

S Tihany alatt fodros habon
Zúgva zúg a vén Balaton
Csatára!

Lángba' van Erdély s a Balkán,
Megy. aki ember a talpán
Csatára!

Szöke leány, barna leány
Virágot szór mind valahány,
Csatára!

Zászlót varnak gyenge kacsók,
Imáz az ajk, nyugszik a csók.
Csatára!

Szép szerető, hitves, anya,
Előbb való most a Haza,
Csatára!

Ül az égen sötét boru,
Köröskörül a háboru,
Csatára!

Fel a zászlót mind elmegyünk,
Honszeretet s Isten velünk,
Csatára!

Ha meghalunk, hát meghalunk,
Azzal se lesz többet bajunk,
Csatára!

Lelkünk biztatva fenn lebeg
Delibábos rónák felett,
Csatára!

Üdvözlül majd, ha zeng ujra
Győzedelmi halleluja,
Csatára!

S bérceit, lapályt holttest takar,
De áll Buda, él a magyar —
Csatára!

Kajabusz.

FALUN.

Ezentul piros betűkkel lesz följegyezve a kalendárium lapjain augusztus 1., 2., 3. és 4-ike. Ugy keil azokat elkeresztelni, hogy szent Szivac napjai. Amint hogy megtudták adni Szervác, Pongrác és Bonitácnak meg Orbánnak a dicsőséget, adják meg azt Szivacnak is; benne van ebben az egy szóban hatványozva, mind az a négy szent pogány. Olyan viharokat nem hoznak ök, azokkal a zivatarokkal nem tudnak versenyezni.

Mert pogányok voltak azok a napok, de szentek is. Csak Mohács mezején folyhatott különben a vér, csak ott hullott el annyi dicső bajnok, mint Szivac mezején. (Különbben ez a hasonlat lopva van, Petőfi csinálta, de alkalomszerűben ő se zenghetette el, mint mi most.) S amint Világosnál elhunyt a dicsőség, úgy temették el mi is ott a bánatot, feneketlen sírgödör mélyébe.

Már az idő is nagyon zivataros volt, mikor a

négy bácskai gyerekkel terbelt koesi nekiindult a kegyetlen hosszú útnak s unalmát a jövő reményeivel biztatgatva, füstölt b-le a mérhetlen portengerbe, melyet, mintha csak az irigység ördöge szállított volna utjába egyenesen és „expressz” a Sahara sivatagáról. Ott az nap csöndes idő lehetett.

De nagy is az a bácskai virtus, én Istenem! Milyen illuminációk teremnek a tiszteletére. Mintha csak azért teremtet volna az Ur nyelvet az asszony-nak, hogy azt a boldogtalan Szabó Gyurkát fölzaklassa vele, aztán az elmenjen borral szelidíteni a kegyetlen haragját, fölguytsa a házat, vele az egész községet, az világitson nekünk nappal is az úttalan úton; különben nem látunk a portól Szegény Veprovát! neked kellett ezt megkeserülnöd.

De térjünk le erről a poros utról, hajts kocsis, ugy látom benn vagyunk már a faluban. Harmadéves emlékezet édes fivalma legyinti a lelkünket, hogy ujra látunk kedves, aranyos tornyaiddal, zöld lombokkal, viruló környékkel, Ó-Szivac. Mikor a zarándok fáradt tüdejébe először szivhatja a balzsamos szellőt, mely a szent sír tájékról hozza elébe az üdvösséget, az az érzés se lehet különb annál, mint mikor hosszú vándorutról, kéj-zomjas ajakkal, ölelni vágyó karokkal sietünk egy jó baráti csókra, forró ölelésre.

A Jancsi gyerek már messziről észrevesz bennünket, rohan be kontrásért, bögösért; odaállítja Nagyida büszke csapatát a kapu elébe s rázendítik olyan szívvel-lélekkel, mintha csak a maguk dicsőségét siratnák.

Belépünk az „új házba”, melynek küszöbét ma akarja beszentelni a gazda.

Száz és egy liter szentelt víz, két-három böcske szentelt olaj várakozik türelmetlenséggel a nagy keresztelésre; két báránynak megdicsőült teteme várja urak vacsoráját. Ne panaszkodjunk a romlandó erkölcsökről! Van olyan tapasztalt már ez a vén világ, hogy az evangéliumnak amaz őszinte tanácsára hallgasson, mely parancsolja:

„Edd az én testem és idd az én vérem, mert nem leszen élet tebenned!”

A barátság égbé szálló hozsannája üdvözi a hosszú asztalt, mely csak ugy bácskaiasan van megterítve (zöldre van festve) s mely köré áhitatos lélekkel telepszik a muzulmán-sereg, végzendő estvéli imáját.

S im egyszerre átváltozik a szín.

Ez csak a színváltozás!

Vagy tizenöt, husz huri lebeg föl az asztalra, igéző karcsu nyakkal, duzzadó kebllel, finom, ragyogó bőrrrel, melyen áttündöklök a tüzes pezsgő vér s a legellenáthatatlanabb, legcsábítóbb kacérsággal hív egy édes csókra.

Szervusztok! Allah hozott! esendül meg pajzán hangjuk, ajk ajkra tapad s e boldogító üdvözlé-be belezeng egy észbontó dythyramb kórusa, melyből harsányan vág ki a tenor vezérszólam:

Urraim! tessék — vacsorálni!

És most megbocsásának bájos olvasók, mert a magyar ember nem beszél, hogyha eszik.. Ezt a szünetet arra használom föl, hogy bemutassam önöknek a díszes társaságot.

Kezdjük először is a gazdánál, mert az másképp mai napság — „nem illik”.

Engedjék meg, hogy a költő frázisával éljek: az egész ember egy „pezsdülő tavasz”!

Öröm, megelégedettség az egész tájon. Itt-ott fakadózü rügyek, völgy és hegy dúsan váltakoznak. Hiréből ismeri a bánatot, arcán két patak gyöngyözik: a boldogság patakja, hogy régi jó barátait együtt láthatja. Messze van tőle az ősz, s csak így, e vidám csacsogó sereg közt érzi magát jól.

Mellette a falu érdeműs pennája, ajkáról szimétként folyik a beszéd s egyes „vagyok bátor” ral tartja a társaságban a lelket A neve jellemzi legjobban, hogy csókolni való. A Herkulesek Herkulesét üdvözi, ki azonban — magyar ember.

Föl áll azután a Herkules, Ho-mos tetejére illik díszes iharnak, mint a poeta mondja: Augiasz istállóját (mi esik messzire) ő tisztította meg. Mellét sem veri érte, de megérik büszke alakján a lovagkor hölgyének eszményképe.

Odább Mosolygó Dániel udvari belső titkos tanácsos. Nem emel poharat, azt is lassan mondja; nem iszik, csak nyel. Porhüvelyét már rég lerázta magáról, csak a szelleme, csak a jó lelke bolyg még a föld hátán Áldott léssen az ő emlékezte.

Mellette Pityi Palkó, a társaság má-odik lelke Olykor hunyorit egyet a szemével, amibe a bajusza is betérangatózik; az osztán megteszi. Minden élce kareol, mint a b-retva, meg a jó gugyi. Az a kis, fekete, tüskös bajusz a miniatür Palkó. Mindegyik szálán akad már egy egy kis tündérke ebből a sirlom-völgyből.

Nunc ad fortissimum! Ott alussza a boldogok álmát, lágy, kényelmes karosszékben, Racsmány János akarja lefözni. Megfledkezve a nehézségi erőről, boldogan legelteti két mazsás lelkét a multak emlékezetén. Eyszert nekem is ugy rémlett, mintha megjelent volna álomban. De kinek ne jelent volna meg, ki egyszer is látta.

... Elszámálhatnak még sok szebbnél-szebb jeleneteket, irhatnék jellemrajzokat, fölcaphatnék poeta-nak, de ugy hiszem a szív a legjobb fotografus, legjobb monografus és legjobb poeta.

Csak fájna neki ujra átérzeni azokat s tudnia, hogy a mi elmúlt, vissza nem jó. Gvid.

Naptár.

Augusztus.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
13 Pént.	Ipoly vt.	Ipoly	1 Augusztus
14 Szom	Athanázia ö	Ózséb	2 Istv. v. e. átv.
15 Vas	C 9 N. B. Assz.	C 8 N. B. Assz.	3 E 9 Izsác és F
16 Hétf	Rókus hv.	Rókus	4 Efezi 7 gyermek.
17 Kedd	Anasztáz p. h.	Augusztus	5 Fábüs vt.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nandor.

